

Yüce Kültür Merkezi
Prof. Dr. Aydın Köksal Sergisi

2 Mayıs - 16 Mayıs 2007 / Oran, Ankara

**Söyleşi: Bilişim Devrimi ve Küreselleşme Ortamında
Türkiye'nin Parlak Geleceği**
11 Mayıs 2007 Cuma, 14:00

Prof. Dr. Aydın Köksal Sergisi

2 – 16 Mayıs 2007'de Yüce Kültür Merkezi, Oran / Ankara'da yapıldı

Sergi, toplam 96 fotoğraf kullanarak Köksal'ın 1,06 x 1,06 m boyutlarında grafik olarak tasarladığı 7 posterde özetlediği görsel yaşam öyküsünün yanı sıra, çoğunu 1992-95 döneminde yaptığı yağlıboya vb. yapıtlarından oluşan 38 resmini, okul ve gençlik dönemlerinde ödev olarak yaptığı *Omurgalılar* defterindeki hayvan resimlerini, haritaları, çizimleri, ders notlarını, ödev olarak yazdığı yazıları (dissertations), Türkçe ve Fransızca şiirlerinin elyazmalarını da içeriyordu.

Aydın Köksal, 11 Mayıs saat 13:30'da, Yüce Koleji öğrencilerinin, yönetici ve öğretmenlerinin çoğunlukta olduğu 400 kişilik anfide *Bilişim Devrimi ve Küreselleşme Ortamında Türkiye'nin Parlak Geleceği* konulu bir de söyleşi yaptı.

Oyuncu, Meraklı Bir Çocuktum (1940-1948)

Babam Enver Köksal İnşaat Y. Müh.-Mimar'dı (İTÜ, 1936, doğ. 1910). Çok iyi keman çalardı; estetik duygusu güçlüydü. Bilgili, bilime gerçekten inanan, ara sıra sinirlense de ölçülü, ağırbaşlı, barışçı, yurtsever, alçakgönüllü bir halk adamıydı. Okulda Arapça, Farsça, üniversitede Fransızca, Almanca öğrenmişti. Hitler yüzünden üç kez askerlik yaptı. Çocukken bir gün bana "Anneniz ince, duygulu, iyi, güzel bir kadındır" demişti. Keman çalmayı, nota okumayı, resim yapmayı ben babamdan öğrendim.

Annem Semahat Köksal (Kutman, doğ. 1913), dört-beş yaşındaki oğluna, şapka alırken hangisinin daha çok yakıştığını soran, benimle duygularını, düşüncelerini paylaşan bir arkadaş gibiydi. Öyküler, romanlar okur, örgü örer, nakış işlerdi. Çamaşırlarımızı, giysilerimizi o dikerdi; orta okuldan sonra Kız Sanat Enstitüsü'ne gitmişti. Ut çalardı. Sevecen, duyarlı, yurtsever bir kişiydi. "Babanız koskoca mühendis, doğrusunu o bilir" derdi. Adımı yazmayı, el yazımı güzel yazmayı ben annemden öğrendim.

İki dedem de Türkiye için savaşmışlar: Harputlu (Elazığlı) Albay Arif Bey (Köksal) ile Edimeli Albay Mehmet Bey (Kutman). Ailemizin geçmişinde Atatürk devrimleri için çalışmış, okumuş insanlar çoğunlukta: Anne tarafımda daha çok hukukçular, baba tarafımda mühendisler, doktorlar. Babaannemin babası Dr. Asaf Bey kadın doğum uzmanıymış.

Babannem Behire Hanım, onun kucagındayım.

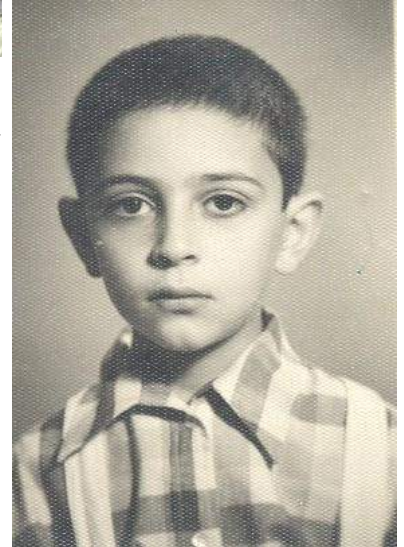
Babam annesi ve kardeşleriyle

23 yaşında 3 çocuğuyla dul kalan anneannem Şaziye H. dayım Muzaffer Kutman'la.

4 Nisan 1940'ta İstanbul'da doğdum.

Pangaltı, İstanbul'da mutlu bir çocukluk yaşadım.

Okul Bir Bayram Yeriydi (1948-1966)

Hele Yatılı Okul Benim için Oyun, Müzik, Spor, Eğlence ve Öğrenmenin Doruklarında Dolıştığım Bir Gezi ve Özgürlük Çağı Oldu

1946'da Kurtuluş'ta ilk okula başladım. Bir hafta sonra **kuşpalazı** kaptım, kızıla yakalandım. 1948'de 2. sınıftan yeniden başladığım **okul bir bayram yeri**di. **3. sınıfta Atlas'a vuruldum.** Renk renk ülkeler, renk renk güler yüzlü çocuklar, insanlar. **Harita sevgim, coğrafya merakım bir daha dinmedi.** Oyunculduğum okulda, sonraki yaşamda da sürdü; merakım hiç bitmedi.

8. sınıfta **Gezi Kolu Başkanı**'ydim. Arkadaşlarla **Türkiye'yi adım adım dolaştık.**

Sınıf birincisiydim. Ama daha çok **kendi merakları ardında koşan bir çocuktum.**

Galatasaray Kulübü atletizm takımında 400 m'de yarıştım. **Eğitimimin %51'ini spora borçluyum.**

Orkestramız vardı.

Matematiğe, özellikle geometriye olduğu kadar elişine, resme, dilbilgisine, dillere de meraklıyım. Lisede Fransızca, İngilizce'den sonra, Alman Lisesi kurslarında Almanca öğrendim. Bu merakım sonraki yıllarda İtalyanca ve İspanyolca ile sürdü.

Fransa'da Elektronik okudum

Kemanla çigan çaldım. **Müzik Kolu Başkanı** oldum; arkadaşlarla konserler düzenlerdik.

Öğrenciliğimde **birçok Avrupa ülkesini dolaştım.** Yabancı dilleri, ekinleri öğrenmem yurtseverliğimi biledi. Öğrendiğim dillerle karşılaştırdım **Türkçenin düzeninden, yapısal gücünden büyüledim.**

Askerliğimi yaptığım **Ankara'ya yerleştim.**

Gülden'le Mutlu Bir Evlilik Yaptık (1967- ...)

Toplumsal İlişkilerimiz Hep Çok Yoğun Oldu

Gülden'i tanıdığımda **19 ve 25 yaşlarındaydık**. İnce, duygulu, güzeldi; sesi yumuşaktı. Askerlik sonrası 66'da nişanlanıp evlendik (67). Babası İsmail Bumin, amcaları öğretmendiler .

Gülden Hacettepe **Beslenme ve Diyet Bölümü**'nde evli olarak okudu. 68'de HÜ Çocuk Hastanesi'nde görev aldı. HÜ'de ben, kuruluşun 2 ay sonra 67'de görev almış, Bilgi İşlem Merkezi'ni kurmuştum.

Ailesi "üniversite yarım kalır" diye karşı çıkmıştı; ama o **evli olarak okumakla kalmadı uzman, bilim doktoru, doçent, profesör oldu**. Şimdi Çocuk Hastanesi'nde Beslenme ve Diyet Konsültanı öğretim üyesi; 42 yıllık Hacettepe'li. Ben de HÜ kuruluşuna 19 yıl hizmet ettim, kıvançlıyım.

Atatürk'ün gençliğe emanet ettiği laik Cumhuriyetimizi ve devrimlerimizi korumak üzere 1965'te, askerliğimi de yaptığım Ankara'ya yerleştim.

40 yıllık evliliğimizde, **Gülden'le ve öteki iyi insanlarla birlikte sırt sırta vermiş, sanki kötülükleri bitirecek, yoksulluğa, geriliğe son verecekmış gibi çalışır dururuz.**

Yeni yılı genellikle bizde kutlardık.

Gülden'in GS'li arkadaşlara evimizde verdiği **40 yıllık dostluk yemeği**

Ankara'da **Hacettepe Üniversitesi**, Türkiye'yi "Bilişim Çağı"na taşımak isteğiyle 71'de kurduğum **Türkiye Bilişim Derneği** ve **Atatürk'ün Türk Dil Kurumu** benim için, dostlarla dolu gerçek birer "**düşünsel mayalanma ortamı**" oldu.

Kaza 77: İyileşme.

Kaza 99: Hastanede.

İki ölümcül kaza, 2-3 hükümet darbesi, ulusal ekonomimizde sayısız çöküntü gibi **banalımı günlerde bile evimizin kapısı insanlara hep açık kaldı**. Türkiye'nin aydınlık yüzüyle toplumsal ilişkilerimiz çok yoğun oldu.

16 yıl Hoşdere c., Ayrancı'da, 20 yıl Kızılay'da yaşadık, 2005'te Çayyolu'nda, kitaplığı, resim atelyesi olan **bahçeli bir eve** taşındık. Burada **anılarımı yazmak istiyorum**. Yeşillikler içindeki bu sessiz ortamda, 66 yaşında piyano dersi alıp, Beethoven'in "Ayışığı Sonatı"nı öğrendim. Konuklarınıza çalıyorum.

Tokyo 72: Asyali meslektaşlarla.

Maşukiye, Sapanca'da Bener-Mine Akbaş'lardayız.

Datça evimize ABD'den gelen öğrencilerimle

Öğretmenimiz Zahir Güvenli sergisi, yaş 90.

30. yılda TBD kurucuları.

50 yıllık okul arkadaşlığı sürüyor.

Bilişim... Bilişim... (1966- ...)

Hacettepe, TBD ve Ötesi

Bilgisayar gücünün, yeryuvarı saran iletişim ağıyla bütünleşmesinin, endüstri-ötesi yeni bir devrime, **bilişim devrimi**'ne yol açacağını çabuk kavradım. **Atatürk'ün izinde**, bilişimle Türkiye'yi çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkarmanın düşünüyordum; e-dönüşüm sürecinde **40 yıldır soluk soluğa** uğraş veriyordum.

Bilgisayarla tanıştım, bütün yaşamım değişti.

İlk işyerim Eylül 66'da Ankara'da, Remington-Rand UNIVAC.

Bilgiyi miktatsız belleklerde saklayıp bunlar üzerinde her türlü sayısal, mantıksal işlemi kesin doğrulukla, hızla gerçekleştiren bu buluş, kol gücünden sonra beyin gücünü de makineleştirdi.

Geceyi gündüze katarak bilgisayarla başa çıkabileceğime inandım. Bankalardan Genel Kurmay Başkanlığına uzanan 30-40 müşteriye verilen hizmetler başta olmak üzere, bu bilgiyi herkese öğretmek **Türkiye'nin verimliliğine büyük bir katkı sağlayabileceğimi düşledim.**

Kuruluş yasasından birkaç ay sonra, Eylül 67'de iş başı yaptığım **Hacettepe Üniversitesi'nin kuruluşuna katıldım**, 19 yıl çalıştım. Burada Bilgi İşlem Merkezi'ni (67), Türkiye'nin bu alandaki ilk Bilgisayar Mühendisliği dalında Doktora Programını (73), **ilk Bilgisayar Bilimleri Mühendisliği Bölümü**'nü kurdum (77).

1968'de söz: Bilişim teknikbilimini **ulusal bir kalkınma aracı** olarak kullanacağız.

71'de 7 arkadaşım **Türkiye Bilişim Derneği**'ni (TBD) kurdum; **Bilişim Dergisi**'ni yayınladım. Bugün TBD'nin üye sayısı 9.900'ü aştı, **Bilişim** 35 yıldır yayımlanıyor. 71'de Japonya Planlama örgütüne bir toplumsal dönüşüm raporu sunan

Japon Masuda ile birlikte, **Bilişim Toplumu** adı verilen yeni uygarlık aşamasını erken öngörenlerden biriyim; TBD'in adında ve tüzüğünde "bilgisayar" değil de "bilişim" kavramına yer verilmesi bir ilktir; "yazılım" kavramına anadillerinde ad koyan ilk ulus da biz olduk.

Bilginin akışkan durumu'nu adlandırmak için *bilmek* kökünden işteş çatı ile **bilişim** sözcüğünü türettim. Kavramlara Türkçe adlar koydum: *malûmat prosesingi bilgi işlem, memory bellek, hardware donanım, software yazılım, computer bilgisayar* oldu. 1966'dan başlayarak, Türkçe kök ve eklerden **2.500'ün üzerinde bilişim terimi türettim**, hepsi tuttu, birçoğu gündelik dilimize girdi.

YÖK'ün öğretim dilini Türkçeden İngilizceye kaydırduğu, devletin Atatürk ilke ve devrimlerine sırt çevirdiği, Türkçe sözcüklerin yasaklandığı bir dönemde, kitap ve makalelerimi yazabilmek ve Türk yazılım gücünün gelişmesine katkılarımı endüstriyel düzeyde sürdürebilmek amacıyla, 85'te üniversiteden ayrılarak **Bilişim Ltd'i kurdum.**

TBD, Kurultaylardan bir anı.

Bugün 22 yıl sonra hâlâ kendimi Hacettepe'li olarak duyumsarım, onlar da bana içlerinden biri gibi dostluk gösteriyorlar. Bu sevgiyi ve TBD Onursal Başkanlığımı, dedemden kalma **İstiklal Madalyam** ve ödülleriyle birlikte, **birer onur belgesi olarak göğsüme ve yüreğime taşıyorum.**

T. Bilişim Vakfı (TBV), kurucular birlikteyiz.

Bugün bilişimde, yazılımda en ileri uluslardan biriyiz. **Kamusal ve özel kuruluşlarımızın çoğunu, çevrimiçi bilişim dizgeleriyle donattık.** Bu endüstriyel birikimi iyi kullanarak **Türkiye'yi, Atatürk devrimleriyle hak ettiği parlak geleceğe taşıyacağımıza inanıyorum.**

Akademik Yaşam (1972 - 1995)

Hacettepe'de Türkiye'nin İlk Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Bilim Dili Türkçeyle Örgütleniyor

Türkiye'yi bilişim çağına taşıyabilmek için bilgisayar mühendislerine olan gereksinimizi, HÜ'nün 5. yılında kavradım. **Üstün yetenekli mühendisler kadromuzun içinden en başarılı 8 kişiyi seçip** 5 yıl sonra 1977'de açmayı planladığımız bölümün öğretim üyeleri olarak hazırlamamız gerekiyordu. Bu amaçla, kendim bilişimsel dilbilim dalındaki doktora tezimi bitirme aşamasındayken, Bilişim Enstitüsü'nün kurulmasını sağlayıp **Türkiye'nin ilk Bilgisayar Mühendisliği Doktora Programını (73)**, sonra da **ilk Bilgisayar Mühendisliği Bölümünü** kurdum (77). **Yayınlarım 250'ye yaklaştı (15'i kitap, tez, çeviri).**

İlk kuşak bilgisayar mühendislerimizi (sınıf birincisi Bs. Müh. Fahir Ergincan ile arkadaşlarını) Bölüm'de araştırma görevlisi yapıp yüksek lisans eğitimleri sırasında, onların da eğitime katkı vermelerini sağladık.

Akademik yaşam uzun ve yorucu bir serüven.

1974'te üniversitelere Öğrenci Seçme ve Yerleştirme işini de üstlenmiştik. O dönem Bilgi İşlem Merkezimizde **çalışan kişi sayısı 268'i buldu.** ÖSYM'yi kurduk, TBD'den, derneğin *Bilişim* dergisinden, gönüllü halk hizmetinden zaten hiçbir zaman vazgeçmemiştik. İnanılmaz iş yüküne karşın, aramızdaki **uzmanca dayanışma ve bundan doğan bireşikgüç**, her türlü güçlüğü alt etmemizi sağladı. Dayanıklılığımız pekişti, yaratıcılığımız bilendi. **Ne denli yorgun olursak olalım, ulusal kalkınma hizmetine odaklı başarı kovalama**, benim için, çalışma arkadaşlarım için, **bir oyun gibi, mutlu bir yaşam biçimine dönüştü.**

İkinci kuşağın birincisi Ar. Gör. **Mehmet Ali Orgun Bs. Y. Müh.** Diplomasını aldığı gün hocalarıyla.

Öğrencilerimle arkadaşlığımız ders dışına da taşardı.

Bölüm'ün öğretim üye ve yardımcıları bir arada olmaktan mutluyduk.

Türkiye'nin 6 kişilik ilk bilgisayar mühendisleri kuşağını 81'de mezun etmeyi, bir dönüm noktası bilip HÜ/Beytepe'de öğretmen ve konuklarla birlikte, **bahçede coşkuyla kutladık.** Bugün **45 üniversitemiz yılda 4.000 yeni bilgisayar mühendisi mezun ediyor;** programcılık öğretimi, bilgisayar öğretmenliğiyle toplam **üniversite mezunlarımızın sayısı 132.000'i aştı.** Büyük kamusal, özel kuruluşlarımızın çoğunu, bankalarımızı, **üretim ve hizmet kuruluşlarımızı çevrimiçi bilişim dizgeleriyle donattık.** Düşgücümüzle, bilim dili olarak **Türkçeye yaslanarak, Türk bilişim kesimini yoktan var etmeyi başardık.**

Ulusal bir yazılım endüstrimiz olmadan bankacılıkta, dokumacılıkta, hazır giyimde, turizmde, demir-çelikte, döküme, otomotivde bugünlere ulaşabilir miydik?

Zorlu öğretimin bitiminde, her yıl, **çocuklarımızın birer mühendis olarak mesleğe katılmalarını sevinç içinde kutladık.**

Bilişim Ltd (1985 - ...)

Ulusal Yazılım Endüstrisi Geliştirme Çabası Sürüyor

Kuruluş döneminde (85-87) çalışanlarımızdan Cesur Baransel'in doğum gününü kutluyoruz.

Yönetim Bilişim Sistemi projeleri ve *Kurumsal Kaynak Planlama* yazılımı üretimiyle **Türkiye'nin bilişim toplumuna dönüşümünde** üzerimize düşen **öncülük görevini** bugün de sürdürüyoruz.

Atatürk'ün önünde çalışma masamdayım. Ödüllerim ve gerçekleştirdiğimiz projelerin anlarıyla baş başa... Yaşlanmaya başlayan omuzlarımda bilişim denen uğraşın ağır yükünü, mühendislikte *yaratıcılık* anlamına gelen **düşgücümle ve Türkçenin gücünden aldığım iletişimsellik**le taşımayı sürdürüyorum. 2007'de yaşam çevrenimde emeklilik gözüküyor.

Bilişim Ltd / İstanbul, 2005

12 Eylül 1980 darbesi sonrasında, YÖK'ün öğretim dilini Türkçeden İngilizceye kaydırduğu, devletin Atatürk ilke ve devrimlerine sırt çevirdiği, 205 Türkçe sözcüğün yasaklandığı, mikroisleyici laboratuvarı kurmak için döner sermayemizle kazandığımız paranın bile eğitim amacını dışında kullanıldığı bir dönemde, **kitap ve makalelerimi yazabilmek ve Türk yazılım gücünün gelişmesine katkılarımı endüstriyel düzeyde sürdürebilmek amacıyla**, 85'te kendi isteğimle üniversiteden ayrılarak **Bilişim Ltd'i** kurdum.

AR-GE Çalışma Takımımız Proje Yönetmenlerimizle.

Bilişim Ltd / Ankara, 2005. Şimdi toplam 71 kişiyiz.

Bilişim Ltd Yönetim Kurulu

Eşim Gülden'le birlikte, Bilişim Ltd ailesini 2006 ve 2007 yeni yıl kokteyllerinde Çayyolu'nda evimizde ağırladık.

Yazılımevi olarak mimari tasarımını kendi yaptığım, **Bilişim Ltd'in** Çetin Emeç 71. s. 11, A. Öveçler, Ankara adresindeki **iş merkezi**, bugün Bilkent / Teknopark'ta çalıştığımız için, Şirket Arşivimizi barındırmayı sürdürmekle birlikte, bir süre için şimdi Ankara Sanayi Odası binası olarak kullanılıyor.

Yurttaşım, Sorumluyum...

Bu Duygumu Coğrafya Sevgime ve Çevre Duyarlılığıma Borçluyum

Gaziantep, 06: Konferansın panoları önünde.

*Bilişim Toplumu,
Yabancı Dille Öğretim:
Türkiye'nin Büyük
Yanılıgısı ya da
Küreselleşme
Ortamında Türkiye'nin
Geleceği gibi konularda
değişik illerde yılda
20-30 konferans
veriyorum. 2006'da 51
günde 29 ili dolaştım.*

Kastamonu 06: Ulusal Eğitim Kurultayı konuşmacılarıyla.

Elazığ 05: İki konferansından sonra Keban Baraj Gölü.

Her yıl yaz ve kış dinlenceleri yaptım.

Uluslararası örgütlerde Türkiye'yi yurt dışında 22 kez temsil ettim.

JICA (Tokyo, Japonya 1972).

UNESCO Asya-Pasifik Toplantısı (Bankok, Tayland, 1986).

UNESCO 23. G. Kurulu (Sofya, Bulg, 1986).

Kara Kuvvetleri K. "OBİ Master Planı ve Sistem Mimarisi Tasarımı" projesinin başarısı, Komutanların onur yemeğiyle sonuçlanıyor.

Uluslararası bir toplantıda banka yöneticileriyle

Macar Von Neumann Enst. Md. Gyözö Kovacz ile

TBD'nin yanı sıra, DPT EBİ Uzm. Kur. ü. (75-86), Bşk. (77-78); TDK Yön.Kur. ü., Terim Kolu Bşk. (82-83); TÜBİTAK Bilim Adamı Yetiştirme Gr. ü. (84-87); Dil Dern. kurucu ü.(87), Yön.Kur. ü. (87-92), Gn. Yazm. (87-88); Atatürkçü Düşünce Dern. ü., Ulusal Eğitim Dern. kurucu üyesiyim (2003).

Hoca Ahmet Yesevi Türk-Kazak Üniversitesi'nde Türk Dilleri Ortak Bilim Terimleri Çalışması, 1995.

TÜMÖD Fen ve Teknik Bilimler Ödülü (80);, TDK İnceleme Ödülü (80); TBD-TÜBİSAD Yaşam Boyu Hizmet Ödülü (96).

TÜBA Bilim Terimleri Sözlüğü Çalışma Tk., 2001.

TBD Terim Kolu, Bilişim dergisi kapakları önünde, 2000.

TÜDÖKSAN Onur Üyelüğü Ödülü, 1996.

